

ANKE DE GRAAF

**Twee vriendinnen
in de grote stad**

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

We waren ons oude, vertrouwde kofffientje binnengestapt en zaten knus om ons eigen tafeltje in de hoek.

Ank bestelde koffie en slagroomgebak. De juffrouw achter het buffet, juffrouw Truus, knikte.' Vijf koffie voor de dames,' zei ze met haar hoge, een beetje kirrende stem. 'Het is net,' had Rina opgemerkt, toen we juffrouw Truus voor de eerste maal achter het buffet troffen, 'of er een vogeltje in haar keel mee zit te jubelen, maar dat is natuurlijk onzin.'

'Vijf koffie en vandaag slagroomsoezen?'

'Het is immers ons laatste schooljaar.' Marjke verschoof met overleg, om de plooien in haar rok niet te vouwen, op de gezellige wijde stoel van De Koffiekan en zei: 'Laten we het er nu nog maar van nemen.'

'Ja, want later snak je naar deze tijd.' Coby van Tartwijk legde het biologieboek op haar knieën en bestudeerde met een schuin oog de handlobbige bladeren. 'Dat zegt mijn moeder tenminste.'

'Wie heeft er nog money? Much money? Wie leent me een rijksdaalder, dan neem ik twee slagroomgebakken vandaag. Het lijkt me toch

zo heerlijk om zelf geld te verdienen!’ Rina liet zich vergenoegd tegen de leuning van de stoel zakken.

Ze had een vader die voorstander was van een strenge opvoeding. ‘De jeugdijaren zijn de leerschool voor Het Leven,’ zei hij en Rina’s zakgeld was dienovereenkomstig vastgesteld.

‘Het leert je sober en zuinig te zijn,’ zei haar pa, ‘en je leert met geld om te gaan.’

Rina voorspelde weleens somber dat er een dievegge uit haar zou groeien, vanwege het steeds maar begeren en het nooit kunnen krijgen. Of ze zei dat ze, wanneer ze eens in een verre toekomst in goeden doen zou raken, dan over zou gaan tot buitensporige braspertijen. Om zich te wreken op deze magere jaren. Alle opgekropte verlangens naar slagroomsoezen, bioscoopjes en schoenen met hoge hakken en strikjes zouden dan aan het licht komen en om vergelding vragen.

Dat het bij haar nog niet tot diepgewortelde complexen was gekomen, betoogde ze dikwijls, kwam omdat ze zo’n fijn stel vriendinnen had – dan hield ze haar hand al op – die haar hielpen en geld leenden en omdat ze een dot van een grootmoeder bezat, die bij tijd en wijle bijspijng om de lopende schulden af te betalen.

‘Ja, het lijkt mij ook wel prettig.’ Coby roerde langzaam in haar koffiekopje, ze keek dromerig. ‘Een beetje leuke baan, een aardig loon en dat je dan zelf kunt beslissen wat je met je geld wilt doen.’

‘Hè, ja.’ Rina zuchtte. Ze lepelde genietend de slagroom uit de soes. ‘Maar daar zal bij mij wel niets van komen. Betty moest ook haar hele maandgeld afgeven toen ze nog op de bank werkte. Ze kreeg maar weinig zakgeld.’

‘Nou, maar dan bleef ik niet thuis!’ Coby keek verontwaardigd het kringetje rond. ‘Stel je voor, dan verdien je zelf en je ouders zullen wel zeggen wat er met je geld moet gebeuren. Misschien,’ ze keek met spleetoogjes naar Rina, ‘misschien gebruikte je moeder het wel stiekem in het huishouden!’

‘Nee!’ riep Rina uit. ‘Wat een belediging voor mams keurige huishoudboekje! Nee, dat mag je niet denken. Vader bracht een deel van het geld naar de bank. Voor Betty voor later, heette die rekening en moeder deed een deel in een potje. Voor Betty voor kleding. De rest was zakgeld. Ik geloof trouwens ook wel dat Betty zelf geen cent overgehouden zou hebben!’

‘Als ze ook zo krap gehouden is zoals jij,’ meende Coby, ‘dan zou je ook van gekkigheid

niet weten wat je moest doen als je ineens geld in je handen ziet.'

'Nee,' zuchtte Rina, 'ik zou het geloof ik ook niet weten. Ik houd beslist ook nimmer een cent over.'

'Wat voor baan zou jij willen, Han?' Ank keek me opeens recht aan. 'Och,' zei ik, 'dat weet ik nog niet.'

Ik had weleens gedacht aan een baan in Amsterdam of Den Haag. In een grote stad in elk geval. En dan daar op kamers wonen. Dat leek me ideaal. Helemaal je eigen baas zijn. Met geen mens iets te maken hebben. Wil je de hele nacht liggen lezen, nou goed, geen mens roept dat het licht uit moet of dat je gek bent. Alleen je baas kijkt de volgende morgen naar je kleine slaapoogjes en je pipse neus. Maar dat trekt tegen elven wel weg. Dat weet ik uit ervaring. Maar mams, mijn lieve mams, had me al voorgerekend dat je heel wat moet verdienen wil je op kamers kunnen wonen. Huur, licht, brandstof, je eten kopen en koken, de krant betalen enzovoorts, enzovoorts. Je hebt eigenlijk een klein huishoudentje. En je moet veel spulletjes hebben. Een tafel en stoelen, bed en dekens, pannen en schalen en een gasstel of iets dergelijks. En lakens, handdoeken en... en nog veel

meer. Nee, daar was ik nog lang niet aan toe!

‘Ik weet het nog niet,’ zei ik weifelend, ‘het zal eerst wel op een kantoorbahn hier uitdraaien.’

‘Hier blijf ik beslist niet!’ Coby haalde een nieuwe voorraad koffie bij juffrouw Truus aan het buffet. ‘Ik ga beslist naar een andere stad!’

Coby was lang en slank en zonder twijfel de knapste van ons allen. Ze had lang, donkerrood haar, dat ze ’s morgens en ’s avonds verwoed borstelde om het mooi glanzend te houden en ze had heel donkere ogen.

Soms rolde ze haar haren in een kunstige knoet boven op haar hoofd, dan lakte ze haar nagels met knalrode lak van haar zuster en liep ze heupwiegend. Wij bleven in zo’n stadium het liefst een stukje achter haar lopen.

‘We houden haar toch als vriendin,’ fluisterde Rina eens, ‘als Coby later een beroemd filmster is, dan bezorgt ze ons allemaal een goed betaald baantje. Ik word haar secretaresse, Marijke haar kleedster en voor jullie’ – ze omvatte Ank en mij in een armzwaai – ‘vinden we ook wel iets.’

‘Wat wil je in een andere stad beginnen? Ge-loof maar niet dat je direct zo’n kapitaal verdient. Laten we eens aannemen, heel optimis-

tisch, dat we over twee maanden allemaal het diploma in de zak hebben, maar wat weet je dan nog van kantoorwerk af?’ Coby keek ons aan. ‘Als je dan solliciteert beginnen ze direct over ervaring te praten en dat je nog zoveel leren moet en dat daarom je aanvangssalaris niet zo hoog kan zijn. Maar later...’

‘Nou, dat gezeur over later ben ik zo langzamerhand beu. Op de basisschool was het altijd al dat je dit of dat moest leren, voor later, als je op de havo was. En nu is het steeds... ja, later, als je in de praktijk bent. En dan zal het weer...’ Marijke schudde verwoed haar steile, blonde haren.

‘Tja kind, het is moeilijk,’ meende Rina berustend. ‘Het leven is geen lolletje. Het is zorgen en vooruitzien tot aan het bejaardencentrum. En dan kun je weer terugblikken op een lang en werkzaam leven.’

‘Laten we over iets gezelligers praten dan over banen en geld verdienen.’ Ank zocht voor haar ellebogen een plaatsje op de tafel tussen de kopjes en de gebakshoteltjes. ‘Misschien sjezen we dit jaar en bloc, dan doen we het gezellig nog een keertje over. Nee, laten we over iets leuks praten. Zal ik jullie eens een nieuwtje vertellen? Ik heb een brief van Herman

gekregen!’ Ank straalde.

‘Een brief van Herman!’ riepen we allemaal door elkaar. ‘Laat eens lezen! Wat schrijft hij? Is hij nog verliefd op je?’ Ank had Herman in de voorjaarsvakantie ontmoet. Ze was met haar ouders naar een bungalowpark op de Veluwe getogen omdat haar moeder rust en haar vader ontspanning nodig had. Ank was met een stapel studieboeken achter in hun glanzende zwarte auto gekropen, maar van repeteren was niet veel gekomen, want ze had op de eerste de beste dag van hun verblijf tussen bomen en heidevelden Herman ontmoet. En naar de enthousiaste verhalen te oordelen liep er op de aarde geen aardiger, vlotter en knapper jongen dan Herman. En nu had hij geschreven!

We bogen ons diep over het epistel dat Ank vrij en open op het tafeltje uitspreidde.

‘Allerliefste schattebout,’ stond erboven. We hadden het gevoel of Herman een beetje van ons allemaal was.

Onze ogen vlogen langs de regels. Coby hing over Marijke en mij heen. ‘Hij komt!’ riep ze als eerste, want Coby kon zo onwijs vlug lezen. ‘Jongens, hij komt!’ Ze danste even een paar pasjes tussen de stoelen, toen greep ze Ank bij de schouders. ‘O, wat enig voor je! En vinden